

Kiválóságok az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen

Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program
ösztöndíjasaink eredményei

ABSZTRAKTFÜZET

2026. május 21.

Eger

Szakmai összefoglaló

A konferencia célja az Eszterházy Károly Egyetem Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program keretében, a 2025/2026-os tanévben ösztöndíjat nyert alap- és mesterképzéses, doktori hallgatóinak, illetve fiatal oktatóinak és kutatóinak bemutatkozása, eredményeik bemutatása, megvitatása.

Szakmai felelős

Dr. Juhász Tibor, egyetemi docens, tudományos rektorhelyettes

Tudományterület

bölcsészettudományok, művészetek, társadalomtudományok, természettudományok, informatika

A konferencia helyszíne

Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, Eger, Líceum épület 112. és 214.

A konferencia időpontja

2026. május 21. 9:00 – 13:30

A tervezett program az alábbi linken érhető el

<https://uni-eszterhazy.hu/egyetem/kivalosagok-az-eszterhazy-karoly-katolikus-egyetemen--ekop-osztondijasainak-eredmenyei>

**Az Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program
2025/2026. tanévi pályázat nyertesei**

Alap- és mesterképzésben részt vevő hallgatók

Czető Fanni

Pedagógiai Kar
Tanító- és Óvóképző Intézet
Tanító szak, IV. évfolyam

Egyetemi hallgatók matematikai szorongásának vizsgálata

A matematikaoktatás hatékonyságának növelésében egyre nagyobb szerepet kapnak azok a pedagógiai megközelítések, amelyek figyelembe veszik a tanulók egyéni sajátosságait. A többszörös intelligencia elmélete szerint az egyének különböző intelligenciaterületeken eltérő erősségekkel rendelkeznek, amelyek egyéni intelligenciaprofilit alkotnak. Gardner nyolc intelligenciaterületet különít el, amelyek figyelembevétele lehetőséget teremt a differenciált és tanulóközpontú oktatás megvalósítására (Nicholson-Nelson 2007).

A matematika tanulásával összefüggésben számos kutatás rámutat a matematikai szorongás jelentőségére, amely negatívan befolyásolja a tanulók teljesítményét és attitűdjét. A matematikai szorongás vizsgálata már az 1950-es évektől a kutatások fókuszában áll (Csimáné Pozsegovics & Schlichter-Takács 2021), és a hazai vizsgálatok szerint a matematika a leginkább szorongáskeltő tantárgyak közé tartozik (Szénay 2003). A szorongás gyakran együtt jár negatív attitűdökkel, és kapcsolatban áll a tanulmányi eredményességgel is (Nótin et al. 2012).

Kutatásom célja annak feltárása, hogy az elsőéves pedagógushallgatók milyen attitűddel viszonyulnak a matematikához, milyen mértékben jelenik meg a matematikai szorongás, valamint hogy a többszörös intelligencia elméletére épülő módszerek miként járulhatnak hozzá e tényezők pozitív változásához.

A vizsgálat során kérdőíves módszert alkalmaztam, amely a hallgatók matematikával kapcsolatos attitűdjét, önértékelését és szorongásának különböző szempontjait mérte fel, továbbá feltárta az intelligenciaterületeiket.

Ezt követően a matematika kurzusok során olyan feladatokat és tevékenységeket alkalmaztam, amelyek a hallgatók eltérő intelligenciaterületeihez illeszkedtek. Ezek a módszerek hozzájárultak a hallgatók aktivitásának növekedéséhez, valamint a matematika iránti pozitívabb attitűd kialakulásához.

Borbás Péter

Informatikai Kar
Matematikai és Informatikai Intézet
Programtervező Informatika szak, III. évfolyam

Térképi objektumok automatikus felismerése és digitalizációja mély neurális hálózatok segítségével

A kutatás célja egy olyan mély neurális hálózatokon alapuló feldolgozási folyamat kidolgozása volt, amely nyomtatott és raszterizált tájfutó térképekből automatikusan felismerhető, osztályozható és digitálisan újraalkotható térképi objektumokat állít elő. A munka egy teljes, reprodukálható adat-előkészítési, tanítási, vektorizálási és kiértékelési rendszer kialakítására irányult.

A fejlesztés során tájfutó térképek szimbólumrétegeiből tanítóadatok készültek, amelyek a térképi objektumokat – például szintvonalakat, utakat, ritkább vonalas elemeket és területi objektumokat – külön kezelhető célrétegekként tartalmazzák. A tanítóképek előállításánál fontos szempont volt, hogy a rendszer a valós, nyomtatott vagy szkennelt térképekre jellemző zajokkal, színeltérésekkel és kisebb torzulásokkal szemben is robusztus legyen. Az elkészült tanítóképek publikusan elérhetőek. A kutatás során több U-Net alapú neurális hálózati megoldás és veszteségfüggvény összehasonlítása történt meg, külön figyelve arra, hogy a pixeles pontosság mellett a kimenet későbbi vektorizálhatósága is értékelhető legyen.

Az elkészült pipeline a neurális hálózat raszteres predikcióiból szerkeszthető vektoros kimenetet állít elő, például GeoJSON, SVG vagy OMAP formátumban. Ezáltal a térképi elemek nem csupán képként, hanem további feldolgozásra alkalmas, strukturált digitális adatként jelennek meg. Az eredmények alapján a vállalt célok érdemben teljesültek: létrejött egy továbbfejleszthető adat- és eszközkészlet, amely alapot adhat tájfutó térképek automatizált digitalizálásához, valamint későbbi 3D rekonstrukciós, útvonaltervezési és oktatási célú alkalmazásokhoz. A kutatás egyik fontos következtetése, hogy a gyakorlati használhatóságot nem kizárólag a szegmentáció pontossága, hanem a vektorizálás utáni szerkezeti minőség és javíthatóság határozza meg.

Süli Viktória

Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar
Gazdaságtudományi Intézet
Emberi erőforrások szak, III. évfolyam

Generációs különbségek a munka-magánélet egyensúlyához való hozzáállásban

A kutatás a munka-magánélet egyensúlyának jelentőségét vizsgálja generációs megközelítésben, különös tekintettel a munkahelyi motivációra, attitűdökre és konfliktusokra.

A munka-magánélet egyensúlya a munkavállalói motiváció és megtartás fontos eszköze, amelyet az eltérő társadalmi és gazdasági környezetben szocializálódott generációk különbözően értelmezhetnek. A szakirodalom szerint a fogalom az elmúlt évtizedekben kibővült, ma már nemcsak a munka és család, hanem a munka, család, barátok, egészség és önmegvalósítás közötti egyensúlyt is jelenti. A szervezetek ennek fontosságát egyre inkább stratégiai szinten kezelik. A generációk eltérő elvárásokat fogalmaznak meg, a Baby Boomer és X generáció számára a stabilitás és munkaközpontúság meghatározó, míg az Y és Z generáció számára a rugalmasság, önmegvalósítás és mentális jólét fontosabb. Ezek a különbségek a motivációban és kommunikációban is megjelennek a munkahelyeken, akár konfliktusokat okozva, melyek kezelésére a szakirodalom elsősorban a kommunikáció, tárgyalás, mediáció és mentorálás eszközeit javasolja. A vezetői hozzáállás kulcsfontosságú a konfliktusok megelőzésében. A primer kutatás kérdőíves módszerrel, 155 fős mintán vizsgálta a generációk közötti különbségeket Magyarországon. Az eredmények szerint a munkahelyválasztás legfontosabb tényezője minden generáció számára a munkabér és a generációs hovatartozás nem befolyásolja jelentősen a preferenciákat. Ugyanakkor a fiatalabb generációk számára fontosabb az egészség és a magánélet, valamint kevésbé hajlandók munkaidőn kívül dolgozni.

A munka-magánélet egyensúlyából fakadó konfliktusok minden generációt érintenek, főként a szabadság, rugalmas munkaidő és távmunka kérdésében, gyakran vezetői rugalmatlanság miatt. Összességében a generációs különbségek hatása korlátozott a preferenciákra, de jelentősebb az attitűdök és viselkedések terén, ezért a szervezeteknek rugalmas, egyénre szabott, munkavállalóorientált megoldásokat érdemes alkalmazniuk.

Molnár Máté Norbert

Informatikai Kar

Matematikai és Informatikai Intézet

Programtervező Informatikus szak, III. évfolyam

Lokális visszalépési mechanizmusok a generatív modellezésben

Az autoregresszív modellek szövegenerálása során fellépő visszafordíthatatlansági probléma miatt egy hibás token végleg a kontextus része marad. A globális keresési módszerek (pl. Beam Search, Tree of Thoughts) ezt költségesen kezelik. Egy könnyűsúlyú, lokális visszalépési (backtrack) keretrendszert javasolunk (Hugging Face integrációval), amely azonnal felismeri a hibákat, és a Key-Value (KV) gyorsítótár, valamint a tokenek szinkronizált visszavágásával törli a szekvencia végét, elkerülve az előtag újragenerálását. A visszalépést egy operátor irányítja, amely megadja az eldobandó tokenek számát.

Két stratégiát vizsgáltunk: kimeneti logitokon alapuló heurisztikus operátorokat, és egy megerősítéssel (PPO) tanított RL ügynököt (LSTM). Az RL sűrű jutalmazását egy nyílt bíró modell biztosította részleges generálásokon. Az ágens számítási okokból csak könnyűsúlyú jellemzőket (konfidencia, entrópia) kap. A módszert a HumanEval adatkészleten értékeltük a Qwen2.5 modellekkel (0.5B, 3B, 7B-8bit) zero-shot beállításban (100 futtatás átlaga, Pass@1).

Eredményeink jellegzetes skálázódást mutatnak: kis modelleknél (0.5B, 3B) az egyszerű heurisztikák felülmúlták az RL ágenst a magasabb zaj miatt, míg a 7B modellnél az RL elengedhetetlen volt a javuláshoz (a pontosság 13,4%-ról 15,8%-ra nőtt). A visszalépés kb. 15%-os sebességcsökkenéssel jár (5,8-ról 4,9 token/mp), ami töredéke a Beam Search 100%-os többletköltségének. A módszer így hatékony kompromisszumot és robusztus önjavítást kínál a mohó dekódolás és a globális keresés között.

Szóke Csaba

Művészeti Kar

Média és Dizájn Intézet

Tervezőgrafika szak, III. évfolyam

Nagy számok vizuális ábrázolása

Előadásomban ismertetem kutatásomat, melynek majd pedig a műalkotást, melyet a kutatás tanulságát levonva készítettem.

Kutatásom hipotézise szerint a művészeti megközelítés hatékonyabban teszi érzékelhetővé és értelmezhetővé ezeket a nagy mennyiségeket, mint a hagyományos, tudományos ábrázolásmód.

A téma aktualitását a digitális korszak információs túlterheltsége adja: a médiában folyamatosan megjelenő, nagyságrendileg nehezen értelmezhető adatok és események gyakran elvesztik jelentésüket a befogadók számára. Ez indokolja annak vizsgálatát, hogy milyen alternatív – például művészeti – megközelítések tehetik ezeket a mennyiségeket érzékelhetőbbé és értelmezhetőbbé.

A téma tudományos hátterét a pszichofizikai és kognitív kutatások adják, amelyek rámutatnak, hogy az emberi érzékelés nem abszolút módon, hanem arányosan működik: a nagy mennyiségek befogadása során az ingerek „összenyomódnak”, és logaritmikus módon kerülnek feldolgozásra. Weber és Fechner munkái, valamint kortárs kognitív kutatások egyaránt azt igazolják, hogy az emberi agy korlátozottan képes nagy számok intuitív megértésére, és elsősorban viszonyítások mentén tájékozódik. Ezzel párhuzamosan a képzőművészet területén számos alkotó foglalkozik a megszámlálhatatlan, a végtelen vagy a túl nagy mennyiségek kérdésével, olyan formákon keresztül, amelyek érzékileg és érzelmileg közelítik meg ezeket a fogalmakat. Ez a kettősség alapozza meg a kutatás kiindulópontját, miszerint a művészeti megközelítés alkalmasabb lehet a nagy mennyiségek befogadhatóvá tételére.

A kutatás eredményeiből levont tanulságok alapján egy kézzelfogható kiadvány készül, „Számkorszak” címmel, mely a problémát egy teljesen új módon jeleníti meg.

A mű általam kitalált címe a jelen kor metaforikus megnevezése. A kiadvány a jelenkor azon aktuális híreit tartalmazza (2026 március–május), amelyekben nagy számok fordulnak elő, és minden cikkhez digitális kollázs-montázs technikával készült illusztráció kapcsolódik. Újító jellegét az adja, hogy a tartalom egy folyamatos nagyítási effektus mentén halad cikkről cikkekre. A vizuális szerkesztés az újságok esztétikáját idézi, nagy címekkel és sűrű tipográfiával.

Ládi-Dsupin Petra

Művészeti Kar

Képzőművészeti Intézet

Grafikusművész szak, V. évfolyam

Az elidegenedés tapasztalatának vizuális értelmezése

Előadásom témája, a „Set In Stone-alienation” című sorozatom, amely az elidegenedés rögzült, időben megdermedt állapotát vizsgálja.

A cím egyszerre utal a kőbe vésett, megváltoztathatatlannak tűnő struktúrákra, valamint azokra a pszichológiai és társadalmi mechanizmusokra, amelyek az egyént a tartós elszigeteltségbe kényszeríthetik. A projekt különböző vizuális médiumokon keresztül jeleníti meg ezt az állapotot. A korábbi sorozataim jelentős szerepet játszottak abban, hogyan közelítek vizuálisan a témához, ugyanakkor fontos előrelépést jelentett számomra, hogy a konkrét referenciákat fokozatosan elhagyva, inkább struktúrára, gesztusokra fektettem a hangsúlyt. A munkáimban megjelenő formák és textúrák, a merevség, a rétegződés és a repetíció érzetét keltik, amelyek számomra az elidegenedés tapasztalatának vizuális metaforáiként működnek. Az általam alkalmazott technikák, mint például a karcolás, dörzsölés, a grafitrajz sokrétűsége is ezt a feszültséget és anyagszerűséget erősítik. Ezek megfontolt, sietség nélküli módszerek, mind készítésben, mind befogadásban. Ez különösen izgalmas egy olyan korban, ahol minden gyors, azonnali és digitális, ahol egyre inkább elidegenedünk a minket körülvevő közvetlen valóságtól. A téma aktualitása sem elhanyagolható, hiszen, napjainkban, például a háborúk, identitásválságok, migrációk, klímaváltozás korában az elidegenedés egyre több ember mindennapi valóságává válik.

Az előadás a projekt elméleti hátterét, alkotói folyamatát és vizuális eredményeit mutatja be.

Szurofka Laura

Természettudományi Kar

KFK – Inno régió Kutatási Központ

Természettudomány-környezettan osztatlan tanár szak, IV. évfolyam

A mezőgazdasági gyakorlatok fenntarthatóságának értékelése távérzékelési eszközökkel, az aszályreziliencia és a klímaváltozás hatásainak elemzése

A kutatás Mezőkövesd térségének mezőgazdasági fenntarthatóságát és aszályrezilienciáját vizsgálja a 2020-2024-es időszakban távérzékelési eszközök alkalmazásával. A vizsgálat középpontjában a klímaváltozás hatásai által felerősített stresszhatások és az általuk kiváltott vegetációdinamikai változások állnak, amelyek feltárása többéves adatsorokon alapul. A kutatás Sentinel-2 műholdfelvételek feldolgozására épül, melyekből NDRE (Normalized Red Edge) vegetációs index került számításra, ami lehetővé tette a növényzet egészségi állapotának és fotoszintetikus aktivitásának követését. Az elemzést a NASA POWER adatbázisából származó klimatikus adatsorok egészítették ki, amelyek segítettek a környezeti hatások és a vegetációdinamikai változások összekapcsolásában.

A vizsgálat során sor került különböző tájhasználati kategóriák lehatárolására, majd ezeknek a táj kategóriák vegetációs teljesítményének és stressztűrésének összehasonlító elemzésére. Az adatfeldolgozás részét képezték olyan statisztikai eljárások, amelyek lehetővé tették a különböző tájtípusok egymással való összehasonlítását, ami képet adott arról, hogy mely tájhasználati kategóriák képesek a legjobban alkalmazkodni a környezeti stresszhatásokhoz.

Az eredmények rámutattak arra, hogy a vizsgált időszak szélsőséges évei kulcsszerepet játszottak a vegetációdinamika kialakításában, különösen a csapadékhiányos időszakok során. Kimutathatóvá vált a vegetáció stressztűrése és teljesítménye közötti kapcsolat is, amely fontos információkat nyújt a vegetáció alkalmazkodóképességének megértéséhez.

A kutatás hangsúlyozza a fenntartható gazdálkodási gyakorlatok jelentőségét a klímaváltozás hatásaihoz való adaptációban. Az eredmények hozzájárulnak a térségi szintű döntéshozatali támogatáshoz, valamint a hosszú távon fenntartható gazdálkodási formák kialakításához.

Róde Lea

Természettudományi Kar
Biológia Intézet
Biológus szak, II. évfolyam

Retek, brokkoli és görögszéna mikroözledek antioxidáns kapacitásának, bioaktív, valamint egyéb komponenseinek összehasonlító vizsgálata különböző termesztési körülmények között

Az élelmiszerek között kiemelkedő tulajdonságokkal rendelkező mikroözledek, mint funkcionális élelmiszerek egyre fontosabb szerepet töltenek be az egészséges táplálkozásban a bennük található antioxidánsok, valamint jelentős bioaktív komponenseik révén. Munkám célja a különböző vizsgált mikroözledek antioxidáns kapacitásának és az ezzel összefüggő bioaktív vegyületeinek feltárása, a vegyületek minőségi és mennyiségi összehasonlítása, valamint az abiotikus stresszkezelés hatásának vizsgálata az azonosított vegyületekre és az antioxidáns kapacitásra.

A kutatásomban retek (*Raphanus sativus China Rose*), brokkoli (*Brassica rapa var. sylvestris*) és görög széna (*Trigonella foenum graecum*) mikroözledek vizsgáltam különböző hőmérsékleten hidropóniás termesztési körülmények között. Az antioxidáns kapacitás összehasonlítására és mérésére a DPPH és a FRAP módszert használtam, illetve a komponensek minőségi és mennyiségi kimutatására BSTFA/TMCS származékképzés után GC-MS módszert alkalmaztam. A vizsgálatok eredményeként több jelentős, az adott növényre jellemző antioxidáns, antibiotikus, rákellenes anyagot azonosítottam. A kezelésekre komponens összetételre gyakorolt hatásának vizsgálata egyértelmű kapcsolatot, illetve szignifikáns különbséget mutatnak a vegyületek minőségi és mennyiségi változásaiban az alkalmazott abiotikus kezelési paraméterek között. Az azonosított komponensek között több jelentős antioxidáns, antivirális, daganatellenes hatással is rendelkező anyagokat mutattam ki, amelyek mennyiségének változása az abiotikus stresszhatásokkal módosultak.

Bollók Botond

Bölcsészstudományi Kar
Történelemtudományi Intézet
Történelem szak, II. évfolyam

„Az nem szégyen, ha valaki szabadkőműves!” Szabadkőműves jelenlét Gyöngyösön a dualizmus korában

A magyarországi szabadkőművesség a dualizmus korában érte el legnagyobb kiterjedését és befolyását. Tevékenységük középpontjában a jótékonyság és a polgárosodás előmozdítása állt, miközben eszméik és képviselőik a korszak társadalmi, kulturális és politikai életének számos területén jelen voltak. Szervezeteik nemcsak a fővárosban, hanem több vidéki városban is működtek.

Heves vármegyében azonban csupán Gyöngyösön alakult szabadkőműves páholy, az Akác a Mátraalján, amely 1906 és 1919 között működött. A páholy összesen 63 tagot számlált, akik főként a helyi értelmiség, birtokosok, kereskedők és pénzügyi szakemberek köréből kerültek ki. Munkájuk nemcsak Gyöngyös kulturális és társadalmi életére gyakorolt hatást, hanem a szabadkőműves eszmék terjesztésére is irányult a vármegye más településein. A páholy tagjainak tevékenysége jelentős szerepet játszott a város fejlődésében, ugyanakkor feloszlásuk után több alkalommal politikai támadások célpontjává váltak, különösen a helyi közvéleményben.

Kutatásom célja feltárni, hogy a páholy tagjai milyen személyes és szakmai kapcsolatokat áptak egymással a páholyon kívül, például a városigazgatás, a helyi kulturális egyesületek vagy a pénzintézetek területén. Jelen előadás az Akác páholy tagjainak felekezeti és foglalkozási összetételét vizsgálja, valamint bemutatja, milyen szerepet töltek be Gyöngyös meghatározó egyesületeiben. Az elemzés alapját a fennmaradt levéltári források, a korabeli helyi sajtó, valamint online adatbázisok (például Geni és PANDEA) képezik.

Bóta Anna

Bölcsészettudományi Kar
Történelemtudományi Intézet
Történelem szak, II. évfolyam

Demográfiai vizsgálatok a nagyvisnyói református közösségben a 19. század

Előadásomban a Bükk hegység északi lábánál fekvő református magyar falu, Nagyvisnyó 19. századi keresztelési, házassági és halálozási anyakönyv adatainak feldolgozásán alapuló kutatást szeretnék bemutatni, amely a település demográfiai átmenet előtti népességviszonyait vizsgálja, középpontban azzal a kérdéssel, jelen volt-e a születésszabályozás ebben a kis borsodi közösségben.

A vizsgálat kiterjed a település házasodási szokásaira, a termékenységi magatartás időbeli változásaira, hogy milyen kapcsolatban állt a környező településekkel, valamint az özvegyiségre adott reakciókra és az újránházasodás nemek szerinti mintázataira, külön figyelemmel a mozaikcsaládok előfordulására. A kutatás újdonsága, hogy a település adatait demográfiai vizsgálatokhoz eddig nem dolgozták fel. Mivel narratív források nem állnak rendelkezésre, az egyházi anyakönyvek jelentik az egyetlen, teljes körű forrásbázist. Ezek családrekonstrukciós módszeren alapuló adatbázisba való feldolgozása lehetővé teszi a demográfiai struktúrák pontosabb leírását és a változások mélyebb megértését.

A vizsgálatok során hálózatelemzési megközelítést is alkalmazok, amely alkalmas a társadalmi kapcsolatok mintázatainak és időbeli alakulásának feltárására. Nagyvisnyó különösen alkalmas a vizsgálatra, mivel a demográfia szakirodalom nem tartotta számon Nagyvisnyót az egykézű községek között, így az eredmények összevethetők a jól ismert egykézű régiók, különösen az Ormánság adataival. A település zárt, medencejellegű elhelyezkedése tovább erősíti az összehasonlíthatóság lehetőségét.

Urbán Orsolya

Művészeti Kar

Művészetelméleti és Médiatudományi Intézet

Vizuáliskultúra-tanár szak, II. évfolyam

Nem-létforma

Munkáimban a metamorfózis és a női identitás alakulását a báb motívumán keresztül vizsgálom, amely az átmenet, az átalakulás és a belső változás szimbóluma. Az egyetem utáni létélmény inspirálta ezt a megközelítést: azt a bizonytalan állapotot, amikor az egyén kilép egy korábbi struktúrából, miközben az új önazonosság még formálódóban van. Alkotásaimban a báb nem csupán biológiai állapotként jelenik meg, hanem szimbolikus formaként, amely egyszerre hordozza a bezártság, a védelem és a metamorfózis lehetőségét. A létrejövő struktúrák nem lezárt alakzatok, hanem alakuló formák, amelyek a változás köztes állapotát rögzítik. Ezek a vizuális megjelenítések a fiatal felnőtt női lét testi és társadalmi tapasztalataival fonódnak össze, így az átmenet és az identitásformálódás érzékeny, nyitott folyamatát teszik láthatóvá.

Melkó Emese

Bölcsészettudományi Kar

Anglisztika, Amerikanisztika és Germanisztika Intézet

Angol nyelv és kultúra tanára; testnevelő tanári szak, VI. évfolyam

Maszkok és szerepek: Oscar Wilde esztéticizmusa és kultúrkritikája

Kutatásom célja, hogy részletes elemzést nyújtson az Oscar Wilde által szerkesztett viktoriánus kori havilapról, a *The Woman's World*-ről (1887–1890), hangsúlyt fektetve Wilde esztétikájának és kultúrkritikájának alapelveire, a magazin művészeti és politikai álláspontjára a nők „láthatóságával”, a viktoriánus társadalmi elvárásokkal, valamint a színház és az esztétika összefonódásával kapcsolatban.

A *The Woman's World* fórumot biztosított a művelt és szakmájukban aktív nők számára az irodalom, a művészet és a közélet iránti érdeklődésük kifejezésére. Ez kiemelten látható például Lady Wilde „Irish Peasant Tales” (1888. november) című cikkében, valamint Constance Mary Wilde „Children's Dress in this Century” (1888. július) értekezésében, amelyek a nők kulturális és oktatási szerepét is kiemelik. Továbbá a magazin a divattal is foglalkozott, bemutatva többek között Sarah Bernhardt színpadi jelmezeit, melyet Emily Crawford „Women Wearers of Men's Clothes” (1889. április) tanulmánya tárgyal. Így a színpadiasság és a színház is a havilap központi témájává válik, különösen olyan cikkekben, mint Janey Sevilla Callander „The Woodland Gods” (1887. november) írása, amely a pásztori drámákat és a performatív megjelenést az identitás és a láthatóság kialakításának eszközeként elemzi.

Ezenkívül a nők politikájával, a közügyekkel és a feminizmus kérdéseivel Millicent Garrett Fawcett „A nők választójogáról” (1888. november) című publikációjában, valamint Margaret Mansfield „A nők politikai szerepvállalásáról” (1889. január) cikkében foglalkoznak. „The Fallacy of the Superiority of Man” (1887. december) kritikájában Laura Elizabeth McLaren a férfi felsőbbrendűség alapideológiája ellen érvel, míg a „Political Women” (1889. december) – amelyet egy férfi szerzőnek, Arthur James Balfour-nak tulajdonítanak – tovább erősíti azt az elképzelést, hogy a „politikai nő” egy új és elkerülhetetlen társadalmi erővé vált, amelyet a patriarchális társadalomnak el kell ismernie.

Wilde szerkesztői munkája alatt a periodika kitört a divatos társadalmi magazinok hagyományos kereteiből: a nőket nem csupán a kultúra és a divat fogyasztóiként, hanem a közélet aktív, intellektuális résztvevőiként pozícionálta, és hangot adott nekik a kortárs vitákban. Ezt a változást a századfordulón (*fin de siècle*) az úgynevezett „új nő” megjelenése kísérte, aki felszabadult „a ház angyala” (vö. Coventry Patmore 1850-es évekbeli verse, „The Angel in the House”) korlátozó ideáljától, amely a nők szerepét a háztartási feladatokra szűkítette.

Nagy Balázs Boldizsár

Művészeti Kar
Képzőművészeti Intézet
Grafikusművész, II. évfolyam

Kézzelfogható brutalizmus

A kutatásom a brutalizmus, mint építészeti stílus művészeti absztrakciójával, külső jegyeinek esszenciális ábrázolásával foglalkozik. Ezt 3D nyomtatással, beton kispasztikákkal, valamint sokszorosító és számítógépes grafikai eljárásokkal valósítottam meg.

A történelmi háttér Magyarország szocialista múltjával kapcsolatban kézenfekvő, bár kevés konkrét emlék került megőrzésre ebből a korszakból (ld. Miskolc, Avasi kilátótorony). Kelet-Európában elsősorban negatív érzelmekkel emlékeznek vissza a szocializmusra és így a korszakra jellemző építészettel kapcsolatban is fennmaradt egyfajta távolságtartás.

A nyugati művészet, valamint a popkultúra hatására a mai fiatalság ismét elkezdett érdeklődni ezen hanyattatott sorsú irányzat után. Ezen nyitottság eredménye jelen kutatás is. A brutalizmus, nagyléptékűsége miatt azonban nehezebben tapasztalható meg. A projekt ezt az akadályt hivatott áthidalni.

Művészeti szempontból a léptékváltás és absztrahálás adja a csavart. A brutalizmusra az egyént elnyomó nagy tömbök, letisztult formák és súlyos tömegek jellemzőek, amihez jól apellál a nagy méret és a beton, mint alapanyag. Ezen jellemzőket „kézzelfogható” méretben összetett művelet ábrázolni, de ez is izgalmassá teszi a projektet.

A kutatás informatikai szempontból a 3D nyomtatás művészeti alkalmazását helyezi előtérbe. A technika kiaknázása, határainak feltárása már a kezdetektől kiemelt helyet foglal el a projekt. Ez az eljárás ugyan nem újkeletű, viszont egyéni használatra csak az elmúlt évtizedben terjedt el. Ezt az elérhetőséget és sokoldalú „piacot” hasznosítja a projekt az újdonsült érdeklődők megszólításához.

**Az Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program
2025/2026. tanévi pályázat nyertesei**

Doktori képzésben részt vevő hallgatók

Szádoczki Bálint

Történelemtudományi Doktori Iskola

IV. évfolyam

Egy főpapi udvartartás kialakulás – Aragóniai János példája

I. Mátyás (1458–1490) uralkodásának utolsó tíz évében a magyar egyháztartomány élén egymást követően két itáliai főpap, a nápolyi királyi fia, Aragóniai János bíboros (1456–1485, 1480-tól esztergomi érsek) és a kardinális unokaöccse, Estei Hippolit (1479–1520, 1487-től esztergomi érsek, 1497-től egri püspök) álltak. Mindketten a magyar király közeli rokonai is voltak, mindketten igen fiatalon bíborosok is lettek, egyházi karrierjüket már szinte születésükkor elhatározták. Ennek megfelelően neveltetésük, kulturális és személyes környezetük alakítása a főpapi pálya irányába mutatott.

A magyarországi medievisztikai kutatás behatárolt forrásadottságai révén egyáltalán nem foglalkozhatott a főpapok képzésével, még kevésbé személyes környezetük részletes, adatokon túli megismerésével, így rendkívül egyedülálló helyzettel szembesülünk e két főpap udvartartásának vizsgálatakor. Az itáliai (főként a modenai és nápolyi) állami levéltárakban a Vestigia Kutatócsoport által feltárt iratokból nem csak a két főpap udvara és mecenatúrája ismerhető meg, hanem az is nyomon követhető, kik és hogyan kerültek a két főpap közvetlen környezetébe. Az Estei Hippolit udvarához tartozó személyek felkutatása révén sok információ áll rendelkezésünkre az őt szolgálók köréről, Aragóniai János kapcsán ez a munka még nem történt meg.

Az előadás célja elsősorban ennek a hiánynak az enyhítése: a nápolyi városi levéltár (Archivio Storico Municipale di Napoli) által őrzött monteverginei apátság számadáskötetei segítségével bemutatni Aragóniai János udvarának, familiárisi körének kialakulását.

Pásztor-Horváth Dóra

Neveléstudományi Doktori Iskola

II. évfolyam

A darts alapú játékos interaktív tanulás szerepének vizsgálata az alsó tagozatos tanulók kognitív és affektív képességeire, valamint matematikai teljesítményére a Darts Matek program tükrében

Az elmúlt években felértékelődtek azok az oktatási megközelítések, amelyek az élményszerű és interaktív tanulást helyezik előtérbe. Különösen fontos ez a matematikaoktatásban, ahol a kognitív fejlődés támogatása mellett a szorongás gyakran rontja a teljesítményt (Mavilidi & Vazou, 2021). A kutatás célja annak bemutatása, hogy a játékalapú, interaktív Darts Matek program miként támogatja az alsó tagozatos tanulók matematikai teljesítményt, kognitív képességeit és affektív jellemzőit.

A mintát Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye általános iskoláinak tanulói alkották (N=124), akik közül 70 fő a Darts Matek programban (DMP) vett részt, 54 fő pedig nem vett részt ilyen programban (ÁP). Az adatfelvétel során a Kognitív Profil Tesztet (Gyarmathy, 2009), matematikai feladatlapokat (Kertész, 2024), valamint a Gyermekek matematikai szorongás-skáláját (Petronzi et al., 2019) alkalmaztuk. Az adatelemzés során Shapiro-Wilk- és Levene-próbát, leíró statisztikát, kétmintás t-próbát ($p < 0,05$), valamint Cohen-féle d hatásméretet használtunk.

Az eredmények szerint az összkognitív teljesítményben nem volt szignifikáns különbség a két csoport között ($t=-0,488$; $p=0,631$). A térérzékelés terén a DMP tanulók szignifikánsan jobban teljesítettek, mint az ÁP ($t= 2,102$; $p=0,038$). A DMP 3. osztályos tanulók jobb eredményt értek el, mint a 4-esek ($t=-2,457$; $p=0,017$), míg a 4. évfolyamon nem találtunk különbséget. Matematikából a DMP tanulók magasabb összpontszámot ($t=2,021$; $p=0,045$) és jobb algebrai teljesítményt mutattak ($t=2,346$; $p=0,026$), míg geometriából nem volt eltérés. A 3. évfolyamon nem mutatkozott különbség, a 4. évfolyamon viszont a DMP tanulók jobban teljesítettek, mint az ÁP tanulók ($t=2,213$; $p=0,031$). Az affektív változók esetében összességében nem volt eltérés, azonban a 3. évfolyamon az öröm dimenzióban a programban részt vevő tanulók kedvezőbb eredményt mutattak ($t=2,217$; $p=0,030$).

Összességében a Darts Matek program hatása differenciáltan jelent meg: elsősorban a matematikai teljesítményben, egyes kognitív képességekben és a fiatalabb tanulók érzelmi viszonyulásában, ami kiemeli a játékos, interaktív és újszerű pedagógiai megoldások alkalmazásának fontosságát.

Endrédi Balázs

Neveléstudományi Doktori Iskola

II. évfolyam

A fowleri hitfejlődés operacionalizációja és pszichometriai perspektívája

A hitfejlődés a személyiségfejlődéshez hasonlóan, komplex, sokoldalú folyamat. James W. Fowler teológus fejlődépszichológiai elméleteket is alapul véve konceptualizálta a hitfejlődés elméletét, mélyinterjú kutatás alapján. A fowleri interjú módszert később sok másik kutatásban is alkalmazták. Kutatásunk célja, hogy fowleri interjúból kiindulva, létrehozzunk egy olyan kvantitatív mérőeszközt, amely képes a hitfejlődést a kortárs vallási és spirituális jellemzők tükrében mérni és Fowler koncepciójához képest széleskörűbben alkalmazható a nem vallásos, de spirituális személyek esetén. A többórás fowleri interjúhoz képest a mérőeszköz jelentősen rövidebb idő alatt kitölthető, így nagymintás kutatásokba is bevonhatóvá válik a hitfejlődés-elmélet.

A projekt első lépéseként áttekintettük az interjú felhasználásának módjait, melyek nem csupán kvalitatív vizsgálatokra korlátozódtak, volt néhány kísérlet már a mérőeszközkonstrukcióra is. (Horánszky-Horváth és Endrédi, megjelenés alatt). Ugyanakkor, olyan általánosan elfogadott mérőeszközt nem sikerült kialakítani, mely képes a fowleri hitfejlődés szakaszait átfogóan mérni és alkalmas arra, hogy a személyek felekezeti vallástól függetlenül kitölthessék.

A vizsgálatunkban alkalmazott interjúkérdéseket Fowler kézikönyve, illetve munkatársai, Streib és Keller által kidolgozott újabb kiadás kérdései alapján állítottuk össze, néhány saját kérdéssel kiegészítve. A kvalitatív adatfelvétel két formában valósul meg. Egyik a személyes interjú, melyet kutatócsoportunk tagjai és egyetemi hallgatók vettek fel. Az interjú rövidített változatából online adatfelvétellel egészítettük ki a vizsgálatot.

Előadásunkban az interjúelemzés előzetes eredményeit mutatjuk be. Az egyik célkitűzésünk annak feltárása, hogy Fowler eredeti szempontjai mentén elemezve a szövegeket milyen jellegzetességeket ragadhatunk meg, az eredeti koncepcióhoz képest mely hasonlóságok és különbségek ragadhatóak meg. Valláspszichológiai innovációt jelent, hogy magyar mintán sor kerül a fowleri interjú alkalmazására, és így a kulturális különbségek is láthatóvá válnak. (Terveink közé tartozik a manuális elemzések nyomán automatizált deduktív tartalomelemzés kialakítása is.) A készülő mérőeszköz tételeit az interjúkból nyerjük. Annak érdekében, hogy a több száz oldalas korpuszunkból kiválaszthassuk a jellegzetes mondatokat, kvantitatív tartalomelemző szoftvereket hívunk segítségül (pl. NarrCat, LIWC). Előadásunkban kitérünk arra, hogy a fowleri aspektusokat (pl. az autoritás helye, a világ koherenciájáról alkotott kép) hogyan lehet a szoftverek elemzési kategóriáival összekapcsolni, és bemutatjuk a kutatói döntés folyamatát is, melynek során a készülő mérőeszköz tételei megszülettek.

Kulcsszavak: hitfejlődés-elmélet, James W. Fowler, kvalitatív elemzés, tartalomelemzés, mérőeszköz- konstrukció, valláspszichológia

Janurik Tímea

Neveléstudományi Doktori Iskola

IV. évfolyam

Népzenei ismeretek megszerzése egyféléves kurzus során- attitűdformálás az énektanár-képzésben

Kutatásomban az énekzenetanár-szakos hallgatók népzenei attitűdjének felmérése után kidolgoztam egy népzenei kurzust, mely biztosítja a leendő énektanárok számára a népzenei ismereteket, melyek túlmutatnak az iskolai tananyagban szereplő népdalok tanításán. Ezáltal bővülnek a résztvevők népzenei, néptáncos és néphagyományokkal kapcsolatos ismeretei, mely olyan háttértudással és készségekkel ruházza fel a hallgatókat, amiket kamatoztathatnak későbbi pedagógiai munkájuk során, így még hitelesebben taníthatják a népzenei elemeket. Ezzel együtt célom a népzenei attitűd formálása is, mely közvetve hat a tanulók attitűdjére is, hozzájárulva a Kodály által megálmodott éneklő, továbbá népi kultúrát ismerő és elismerő nemzethez.

Az akciókutatást az ELTE BTK Művészetközvetítő és Zenei Intézetében végeztem, és a kurzus adaptálható más énektanárképző intézmények tanmenetébe is. A bemeneti kérdőív (n=32) válaszai alapján csak a kitöltők negyede érzi a Likert-skálán jelölt legmagasabb fokon felkészültnek magát az iskolai énekórák népzenei ismereteinek tanításához, mely alátámasztja a kurzus fontosságát. A kimeneti kérdőív (n=35) eredményei rámutatnak, hogy a résztvevők több mint fele még több népzenei ismeretet kapott a foglalkozások által, mint várta, illetve előadóművészként is felhasználható tudásra tettek szert, továbbá a hallgatók 91%-a szívesen részt venne még hasonló népzeneórákon.

A 2025/2026-os tanév első félévében megvalósuló oktatás továbbfejlesztéseként a második félévében az előzőleg megszerzett népzenei ismeretekre épülő kurzust tartottam, mely végén újabb felmérést fogok készíteni.

A kutatás jelentőségét és egyedülállóságát mutatja, hogy nem készült még átfogó, egyféléves népzenei kurzus az énekzenetanár-szakos hallgatók számára, így ez hiánypótló lehet a klasszikus zenei ismereteket előtérbe helyező énektanárképzésben.

A kutatás további iránya lehet más felsőoktatási intézményekben történő megvalósulás után a hallgatók véleményének, tudásának és attitűdjének mérése és az eredmények összevetése.

**Az Egyetemi Kutatói Ösztöndíj Program
2025/2026. tanévi pályázat nyertesei**

**Doktorvárományosi és Posztdoktori
ösztöndíjasok**

Karácsony-Pálfi Xénia

Kutatási és Fejlesztési Központ

Élelmiszertudományi és Borászati Tudásközpont

tudományos munkatárs

Lómenta kivonatok felhasználhatóságának vizsgálata a szőlő növényvédelmében

Kutatásunk során egy hazai lómenta (*Mentha longifolia* L.) populációból származó genotípus (Hór-1) fungicid hatású összetevőkkel rendelkező kivonatait – illóolaj (EO) és EO-desztillációs vizes maradéka (fenoltea) – laboratóriumban és üvegházban vizsgáltuk szőlőn. A fenoltea lehetséges növényvédelmi szerepének értékelésére 2024-2025 közt kispárcellás permetezési kísérletet végeztünk.

In vitro kísérletekben a fenoltea (0,32–10 v/v%) minden koncentrációban serkentette a *Botrytis cinerea* növekedését. A fenoltea (10 v/v%) kezelést kapó Kékfrankos levél-korongokon nem tapasztaltunk fitotoxicitást és a *B. cinerea* fertőzést követő kezeléskor gyógyító hatást sem. Preventív (*B. cinerea* fertőzést megelőző) alkalmazásban a fenoltea kezelés szignifikánsan csökkentette a tüneteket, ami a növény gombaellenes védekezési mechanizmusainak aktiválására utalhat. Ezt üvegházi kísérletekben – a szabadföldi permetezések szerint kezelt dugványok leveleiben mért összpolicfenol-tartalom alapján – nem sikerült igazolni. Ugyanakkor a levelek kezelésénél barna csapadék képződését figyeltük meg, amely feltehetően egy lokális reakció eredménye (további vizsgálatot igényel) és magyarázatot adhat a szabadföldi permetezés során tapasztalt mérsékelt hatásra. Utóbbit Kékfrankos ültetvényen végeztük randomizált parcellákban, 2024-ben az alábbi kezelésekkel: kezeletlen kontroll (C0), fungicides kontroll (CT), 3 v/v% (P3), 5 v/v% (P5) fenoltea és ezek kombinációi Nonit adjuvánssal (CTN, P3N, P5N). A P5N-kezelt levelek szignifikánsan alacsonyabb a szőlőperonoszpóra fertőzés mutattak a C0, a P3 és a P5 kezelésekhez képest, a fenoltea viszont a lisztharmat fertőzésre nem volt hatással. A kísérletet 2025-ben megismételtük a C0, a CTN, a P5N és Nonit-tal kombinált fenoltea (10 és 20 v/v%) beállításokkal; de az év időjárási körülményeinek köszönhetően nem tapasztaltunk különbséget a kezelések közt.

A lómenta EO önmagában alkalmazva 0,05 és 0,1 (v/v%) nem mutatott *in vitro* fitotoxikus hatást, de párolgása miatt a *Botrytis* ellen sem volt hatékony. Ezen eredmények alapján az olaj emulzió stabilizálására van szükség; ebben jelenleg az alábbiak szerepét és hatását vizsgáljuk *in vitro*: 0,2 v/v% Heliosol, 0,03 v/v% Nonit.

Dr. Csordás Georgina

Pedagógiai Kar

Pszichológia Intézet, Fejlődés- és Neveléslélektani Tanszék
adjunktus

Kiégünk? Vagy van még fény az alagút végén? A kiégés, az észlelt stressz és a munka értelmességének mintázatai pedagógusok körében.

Egyre több kutatás foglalkozik a kisgyermeknevelők, óvodapedagógusok és tanítók kiégésével, hiszen mentális egészségük hatással van a velük kapcsolatban álló gyermekek fejlődésével. A kiégés mérésére számos hazai kérdőív létezik, ám ezek jórésze teoretikus és gyakorlati alkalmazás szempontjából is limitációkkal rendelkeznek.

Jelen előadás egy kétlépcsős vizsgálat második részét mutatja be, melynek első részében a Burnout Assessment Tool (BAT) kiégés kérdőív hazai változatának pszichometriai vizsgálata történt meg, a második részben pedig annak alkalmazása során a fent említett pedagóguscsoportok vizsgálata kapcsán. A vizsgálat célja olyan mintázatok feltárása, melyek a gyakorlatban hasznosíthatók lehetnek mind a pedagógusképzés, mind a munkáltatók szempontjából. A kutatás 417 pedagógus bevonásával történt (melyből 227 kisgyermeknevelő, 82 óvodapedagógus, és 108 fő tanító). A kérdőívcsomagban felvételre került a BAT mellett a Munka Értelmessége Kérdőív, a WHO Jól-Lét kérdőív és az Észlelt Stressz Kérdőív. Hierarchikus klaszterelemzést végeztünk, mely során öt klaszter rajzolódott ki. A várt klaszterek (stresszesebb, kiégettebb csoportok, valamint a magasabb mentális jóllétről és értelmességérzésről beszámoló pedagógusok) mellett kiemelkedtek olyan csoportok is, melyekben a személyek bár beszámolnak a kiégés tüneteiről, munkájukat mégis értelmesnek élik meg. Ezt a csoportot túlcsofó többségben kisgyermeknevelők alkották, míg a többi klaszterbe vegyesen kerültek vizsgálati személyek. Kiemelendő eredmény továbbá, hogy a fiatalabb, a pályán kevesebb időt eltöltött személyek inkább a magasabb kiégéses tünetekkel rendelkező klaszterekbe sorolódtak.

Kutatásunk rávilágít arra, hogy a munkahelyi mentálhigiéné komplex jelenség, melyben szerepet játszik a munka értelmességének megélése. Eredményeink megerősítik azt is, hogy már a graduális képzésben fontos helyet szükséges kapnia a mentális egészség témakörének, eszközt adva ezzel a leendő szakembereknek a kiégés megelőzésére.